

Nicolas Barreau

RAKKAUS- ROMAANIN RESEPTI

TAMMI

Nicolas Barreau

RAKKAUS-
ROMAANIN
RESEPTI

SUOMENTANUT VEERA KASKI

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI | HELSINKI

SAKSANKIELINEN ALKUTEOS

Das Lächeln der Frauen (First published in Germany by Thiele Verlag)

ilmestyi 2010.

Copyright © Thiele Verlag, 2010

Published by arrangement with SalmaiaLit.

SUOMENKIELINEN LAITOS © KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI 2013

PAINETTU EU:SSA

ISBN 978-951-31-7108-7

Onni on punainen takki, jossa on repaleinen vuori.

JULIAN BARNES

1

Viime vuonna, marraskuussa, eräs kirja pelasti henkeni. Tiedän, että tämä kuulostaa vähän epäuskottavalta. Joidenkin mielestä varmaan käyn liian korkeilla kierroksilla tai olen melodramaattinen. Mutta juuri niin se kuitenkin kävi.

Vaikkei kukaan tähännytkään aseella suoraan sydämeeni ja luoti pysähtynyt kuin ihmeen kaupalla Baudelairin runojen paksuun, nahkakantiseen painokseen, niin kuin elokuvissa joskus. Niin jännittävää ei elämäni ole.

Ei, typerä sydämeni oli saanut haavansa jo aikaisemmin. Eräänä päivänä, joka vaikutti niin kovin samanlaiselta kuin kaikki muutkin.

Muistan sen vielä aivan selvästi. Ravintolan viimeiset asiakkaat – joukko melko äänekkäitä amerikkalaisia, hillitty japanilaispariskunta ja pari kiihkeästi keskustelevaa ranskalaista – olivat tavalliseen tapaan jääneet istuskelemaan pitkään, ja amerikkalaiset olivat *gâteau au chocolat*'n päätteeksi monta ”uuta” ja ”aata” huudahdellen liponeet huuliaan.

Suzette oli jälkiruoan tarjoilemisen jälkeen, kuten aina, kysynyt, tarvitsenko häntä tosiaan vielä, ja sitten tyytyväisenä mennyt menojaan. Ja Jacquie oli, kuten tavallista, ollut kärttysillä päällä. Sillä kertaa jyrävä keittiömestari oli

ärhennellyt turistien pöytätavoista ja pyöritelty silmiään samalla kun kovalla helinällä paiskoi putipuhtaksi syötyjä lautasia tiskikoneeseen.

”*Ah, les Américains!* Ei pienintäkään käsitystä ranskalaisesta keittiöstä, *rien du tout!* Aina syödään koristeet hyvällä halulla – miksi minun täytyy ruokkia barbaareja? Alkaa pikku hiljaa riittää, tulen tästä huonolle tuulelle!”

Hän oli riisunut esiliinansa ja murauttanut minulle *bonne nuit'n* ulos mennessään ennen kuin hyppäsi vanhan polkupyöränsä selkään ja katosi kalseaan yöhön. Jacquie on erinomainen kokki ja pidän hänestä kovin, vaikka hän kускаakin kättänsä kainalossaan kuin *bouillabaisse*-pataa. Hän oli kokkina Le Temps des Cerisesissä, pikku ravintolassa, jonka pöydissä on punavalkoruudulliset liinat, rauhallisella Rue Princessellä jonkin matkan päässä vilkkaalta Boulevard Saint-Germainilta, jo kun ravintola vielä kuului isälleni. *Papa* rakasti chansonia, joka kertoi niin kauniista ja niin nopeaan ohi vilahdavasta kirsikankukkien ajasta, tuota yhtä aikaa elämänmyönteistä ja kaihoisaa laulua rakastavaisista, jotka löytävät ja sitten taas kadottavat toisensa. Ja vaikka Ranskan vasemmisto julistikin tuon vanhan laulun epäviralliseksi tunnussävelmäkseen muutoksen ja edistyksen vertauskuvana, luulen, että todellisenä syynä siihen, miksi *papa* nimesi ravintolansa laulun mukaan, ei ollut niinkään kunnioitus Pariisiin kommuunia kohtaan vaan aivan henkilökohtaiset muistot.

Siinä paikassa minä olen varttunut, ja kun koulun jälkeen istuin keittiössä vihkojeni kanssa keskellä pannujen ja kattiloiden kalahtelua ja tuhansia lupaavia tuoksuja, saatoin aina olla varma, että Jacquieella oli minulle jokin herkkupala takataskussa.

Jacque, oikealta nimeltään Jacques Auguste Berton, on kotoisin Normandiasta, rannikolta, missä näkee horisonttiin, missä ilmassa maistuu suola ja missä aava meri yllään tuulen ja pilvien lakkaamaton leikki ei aseta esteitä katseen tielle. Monta kertaa päivässä hän vakuuttaa minulle, kuinka paljon rakastaakaan sitä, kun voi nähdä kauas, kauas! Välittä Pariisi käy hänelle liian ahtaaksi ja meluisaksi ja hän kaipaa takaisin meren ääreen.

”Kun nenä on tuntenut Côte Fleurien rannikon tuoksun, kuka silloin voisi viihtyä Pariisin pakokaasuissa, sano minulle, sano!”

Hän heiluttelee lihavoidista ja tuijottaa minua syyttävästi isoilla ruskeilla silmillään kunnes kipakalla eleellä pyyhkäisee otsalta tielle valahtaneet tummat hiukset, joiden seas- sa välkkyy – kuten aavistuksen liikuttuen huomaa – yhä enemmän hopeaa.

Eihän siitä ole kuin vuosi tai korkeintaan kaksi, kun tuo vanterra järeäkourainen mies opetti nelitoistakesäistä vaaleanruskeahiuksista lettipäätä valmistamaan virheettömän *crème brûlée*n. Se oli ensimmäinen ruokalaji, jolla kohautin ystäväpiiriäni.

Ei Jacquie tietenkään mikä tahansa kokki ole. Nuorena miehenä hän työskenteli kuuluisassa Ferme Saint-Siméon-hotellissa, Honfleurin pikkukaupungissa Atlantin rannalla, missä valo on aivan erityinen – taidemaalarien ja muiden taiteilijoiden pakopaikassa. ”Siinä oli sentään vähän enemmän tyyliä, Aurélie-pikkuinen.”

Mutta miten paljon Jacquie ikinä marmattaakaan – hymyilen vastaan sanomatta, sillä tiedän, ettei hän koskaan jättäisi minua pulaan. Ja niin oli silloinkin viime marras-

kuussa, kun taivas Pariisin yllä oli maidonvalkea ja ihmiset kiiruhtivat paksuihin villahuiveihin kääriytyneinä pitkin katuja. Marraskuussa, joka oli paljon kylmempi kuin muut Pariisissa kokemani. Vai tuntuiko minusta vain siltä?

Vain muutamaa viikkoa aikaisemmin isäni oli kuollut. Noin vain, ilman ennakkovaroitusta hänen sydämensä oli eräänä kauniina päivänä päättänyt lakata lyömästä. Jacquie oli löytänyt hänet tullessaan iltapäivällä avaamaan ravintolaa.

Papa oli maannut lattialla rauhaisan näköisenä, ympärillään tuoreet vihannekset, lampaankoivet, kampasimpukat ja yrtit, jotka hän aamulla oli ostanut torilta.

Hän jätti minulle perinnöksi ravintolansa, kuulun *menu d'amourinsa* reseptin, jolla hän kertomansa mukaan vuosia, vuosia sitten voitti omakseen äitini rakkauden (äiti kuoli, kun olin vielä aivan pieni, joten en koskaan saa tietää, mah-toiko isä kuitenkin huiputtaa), sekä joitakin viisaita ajatuksia elämästä. Hän oli kuusikymmentäkahdeksanvuotias, ja minusta se oli aivan liian varhain. Mutta ihmiset, joita rakastaa, kuolevat aina liian varhain, eikö totta, vaikka he eläisivät kuinka vanhoiksi.

”Vuosien lukumäärällä ei ole väliä. Vain niiden sisällöllä”, isä kerran sanoi laskeutessaan ruusuja äidin haudalle.

Ja kun syksyllä vähän arkana mutta kuitenkin päättäväisenä astuin hänen saappaisiinsa, minuun iski tietoisuus siitä, että olin aika yksin maailmassa, täydellä voimalla.

Luojan kiitos minulla oli Claude. Hän oli teatterissa töissä lavastajana, ja hänen pienessä ateljeeasunnossaan Bastil-

len alueella valtava kirjoituspöytä ikkunan alla pursui jatkuvasti yli piirroksia ja pahvisia pienoismalleja. Kun hänellä oli jokin iso projekti meneillään, hän saattoi välistä kadota maan alle muutamaksi päiväksi. ”Ensi viikolla en ole käytettävissä”, hän sanoi silloin, ja minulta kesti jonkin aikaa ennen kuin totuin siihen, ettei hän todella vastannut puhelimeen eikä avannut ovea, vaikka rimputin kuinka. Vähän ajan päästä hän oli taas vierelläni kuin mitään ei olisi tapahtunut. Hän ilmestyi kuin sateenkaari taivaalle, kaunis ja mahdoton vangita, suuteli minua vallattomasti suulle, sanoi minua pikku kullakseen, ja aurinko leikki piilosta hänen kultanvaaleissa kiharoissaan.

Sitten hän tarttui käteeni, veti minut mukanaan ja silmät sähköyksen esitteli minulle luonnoksensa.

En saanut sanoa mitään.

Tunnettuani Clauden vasta pari kuukautta olin kerran tehnyt sen virheen, että olin vapautuneesti ilmaissut mielihiteeni ja pää kallellaan ääneen miettinyt, miten työtä voisi vielä parantaa. Claude oli tuijottanut minua mykistyneenä, hänen vedensiniset silmänsä olivat pullistuneet äärimmilleen, ja hetkessä, yhdellä sivalluksella, hän oli tyhjentänyt työpöytänsä. Värejä, kyniä, papereita, laseja, siveltimiä ja pieniä kartonginpalasia lensi ilmassa kuin paperisilppua, ja hieno, siro, huolella rakennettu lavastuksen pienoismalli Shakespearen Kesäyön unelmaa varten oli särkynyt tuhannen sirpaleeksi.

Siitä lähtien olin pitänyt kriittiset huomiot omana tietonani.

Claude oli todella impulsiivinen, todella ailahtelevainen mielialoissaan, todella hellä ja todella erityinen. Kaikki hä-

nen ominaisuutensa olivat äärimmäisiä, tasapainoista keskitasoa ei tuntunut olevan olemassakaan.

Olimme olleet yhdessä suunnilleen kaksi vuotta, eikä minulle olisi tullut mieleenkään kyseenalaistaa suhdetta tuohon kimuranttiin ja hyvin omapäiseen ihmiseen. Kun oikein tarkkaan katsoo, onhan meillä jokaisella omat kiemuramme, yliherkkyytemme ja oikkumme. Juttuja, joita teemme, ja juttuja, joita emme ikinä tee, tai vain tietyissä olosuhteissa. Juttuja, joille muut nauravat, pudistavat päätään, ihmettelevät.

Omaltautuisia piirteitä, jotka ovat vain meidän.

Minä esimerkiksi keräilen ajatuksia. Yhtä seinää makuuhuoneessani peittävät moniväriset lappuset, joihin olen kirjoittanut ajatuksia muistiin, jotta ne niin kovin katoavaisina eivät karkaisi minulta. Ajatukset kahvilassa ohimennen kuulluista keskusteluista, tottumuksista ja niiden tarpeellisuudesta, ajatukset suudelmista yöllä puistossa, sydäimestä ja hotellihuoneista, käsistä, puistonpenkeistä, valokuvista, salaisuuksista ja siitä, milloin ne paljastetaan, valosta puissa ja ajasta, kun se pysähtyy.

Pienet muistiinpanoni lepäilevät vaalealla tapetilla kuin trooppiset perhoset, nuo vangitut hetkiset, joilla ei ole muuta tarkoitusta kuin pysyä lähelläni, ja kun avaan parvekkeen oven ja huoneeseen puhaltaa kevyt tuulenhengi, ne värähtelevät kuin olisivat lähtemäisillään lentoon.

”Mikä tämä on?” Clauden kulmakarvat olivat ampaisseet epäuskosta pilviin, kun hän ensi kertaa oli nähnyt pienen perhoskokoelmani. Hän oli jäänyt seinän eteen seisoskelemaan ja lukenut kiinnostuneena joitakin lappusia. ”Kirjoitatko kirjaa?”

Punastuin ja pudistin päätäni.

”En nyt sentään. Ne ovat...” minun täytyi itsekkin hetki miettiä, mutten keksinyt mitään uskottavaa selitystä. ”Tiedätkö, ei niille ole mitään erityistä syytä. Ne ovat minulle kuin valokuvat joillekin. Muuten vain.”

”Voisiko olla, että olet aivan pikkuisen höynähtänyt, *ma petite?*” Claude kysyi, ja sitten hän hivutti kätensä hameeni alle. ”Mutta ei se mitään, ei haittaa ollenkaan, olenhan itsenkin aika sekaisin...” hän hipoi huulillaan kaulaani ja tunsin vain kuumuutta, ”... sinusta.”

Hetkeä myöhemmin olimme vuoteella, hiukseni joutuivat ihanaan epäjärjestykseen, aurinko paistoi puoliavointen verhojen läpi ja piirteli puulattiaan pieniä värähteleviä valokehiä, ja hetken päästä olisin voinut kiinnittää seinälle uuden lappusen: rakkaudesta iltapäivällä. En kuitenkaan tehnyt sitä.

Claudella oli nälkä, minä laitoin meille omeletteja ja hän sanoi, että tyttö, joka osaa laittaa sellaisen omeletin saa anteeksi minkä hupsutuksen tahansa. Siispä vielä lisää:

Aina kun olen onneton tai tunnen oloni rauhattomaksi, lähden ostamaan kukkia. Pidän kukista tietenkin myös silloin kun olen onnellinen, mutta niinä päivinä kun kaikki menee pieleen, kukat ovat minulle kuin uuden maailmanjärjestyksen alku, jotakin, mikä pysyy täydellisenä, vaikka mitä tapahtuisi.

Panen sinisiä kellokukkia maljakkoon, ja voin jo paremmin. Istutan vanhalla sisäpihalle antavalla kiviparvekkeellani kukkia, ja heti minulla on se palkitseva tunne, että teen jotain, millä on merkitystä. Ajantajuni katoaa, kun availen sanomalehtipaperikääröjä, irrotan taimet va-

rovasti muovisista istutusruukuista ja laitan ne keraamiisiin ruukkuihin. Kun työnnän sormet kosteaan multa ja möyhin siinä, kaikki muuttuu ihan helpoksi, ja murheitani vastaan virtaa oikea ruusujen, hortensioiden ja visterien tulva.

En pidä muutoksista elämässäni. Kuljen aina samaa reittiä töihin, ja Tuileries'n puistossa minulla on yksi tietty penkki, jota salaa sanon omaksi penkikseni.

Enkä pimeässä portaikossa koskaan kääntyisi katsomaan, jos minulla olisi epämääräinen tunne, että takanaani vaanii jotain, joka tarraa minuun, jos vain vilkaisenkin.

Tuota portaikkojuttua en muuten koskaan kertonut kenellekään, en edes Claudelle. Ei hänkään silloin varmaan kertonut minulle kaikkea.

Päiväsaikaan kuljimme kumpikin omia teitämme. Sitä, mitä Claude teki iltaisin, kun olin töissä ravintolassa, en aina ihan tarkkaan tiennyt. Ehkä en halunnutkaan tietää. Mutta yöllä, kun yksinäisyys laskeutui Pariisiin ylle, kun viimeiset kapakat sulkeutuivat ja jokunen yökyöpelihytisten astui kaduille, makasin hänen käsivartensa ympärilläni ja minulla oli turvallinen olo.

Kun tuona iltana sammutin ravintolasta valot ja lähdin kotia kohti rasiallinen vadelmamacaronleivoksia mukana, en aavistanut, että asuntoani olisi yhtä tyhjä kuin ravintolani. Se päivä, kuten jo sanoinkin, vaikutti niin kovin samantyyppiseltä kuin kaikki muutkin.

Ero oli vain siinä, että Claude oli kolmella lauseella kirjoittanut itsensä ulos elämästäni.

Kun seuraavana aamuna heräsin, tiesin, ettei kaikki ollut kohdallaan. Valitettavasti en kuulu niihin ihmisiin, jotka yhdessä hujauksessa ovat täysin hereillä, joten alussa se oli vain epä-määräinen pahoinvoiva tunne, joka vähitellen antoi tietoisuudessani tilaa selvälle ajatukselle. Makasin pää pehmeillä laventelintuoksuisilla tyynyillä, ulkoa kantautuivat vaimeina sisäpihan äänet. Itkevä lapsi, äidin lohduttava puhe, raskaat askeleet, jotka hitaasti etääntyivät, portti, joka kirskautti lukkoon. Räpytin silmiäni ja käännyn kyljelleni. Vielä unisena ojensin käteni ja hapuilin jotain, mitä ei enää ollut.

”Claude?” mumisin.

Ja silloin ajatus jysähti perille. Claude oli jättänyt minut!

Mikä edellisiltana vielä oli tuntunut oudon epätodelliselta ja useamman punaviinilasillisen jälkeen muuttunut niinkin epätodelliseksi, että se olisi aivan yhtä hyvin voinut olla unta, tuli tämän harmaan marraskuisen aamun koittaessa peruuttamattomasti todeksi. Makasin siinä liikahtamatta ja kuuntelin, mutta asunto pysyi hiljaa. Keittiöstä ei ääntäkään. Ei ketään kolistamassa tummansinisiä mukeja ja kiroamassa hiljaa, kun maito kuohui yli. Ei kahvin tuoksua, joka vei väsymyksen mennessään. Ei sähköparranajokoneen hiljaista surinaa. Ei ainutta sanaa.

Käänsin pääni ja katsoin parvekkeen ovelle, ohuet valkoiset verhot olivat auki ja kylmä aamu painautui ikkunalaseja vasten. Kiedoin peiton tiukemmin ympärilleni ja muistin, miten edellisenä iltana macaronleivosteni kanssa olin pahaa aavistamatta astunut tyhjään, pimeään asuntoon.

Vain keittiössä paloi valo, ja täysin ymmälläni jäin tuijottamaan yksinäistä asetelmaa, joka mustan metallivarjostimellisen kattolampun valossa avautui eteeni.

Vanhalla keittiönpöydällä käsin kirjoitettu kirje, sen päällä purkki aprikoosimarmeladia, jolla Claude aamulla oli voidellut kroissantinsa. Hedelmäkulho. Puoliväliin palanut kynttilä. Hopeisissa renkaissa kaksi huolettomasti kokoon käärittyä kankaista lautasliinaa.

Claude ei koskaan kirjoittanut minulle mitään, ei lappuaakaan. Hänellä oli maaninen suhde matkapuhelimeensa, ja jos hän muutti suunnitelmiaan, hän soitti minulle tai jätti viestin vastaajaan.

”Claude?” huudahdin ja jotenkin vielä toivoin vastausta, mutta silloin jo tunsin pelon kylmän kouraisun. Käsi-varteni valahtivat veltoiksi, macaronit lensivät laatikosta ja putosivat hidastettuina lattialle. Minua alkoi huimata. Istuin yhdelle neljästä puutuolista ja vedin paperia lähemmäs hyvin varovasti, aivan kuin sillä olisin voinut vaikuttaa johonkin.

Uudelleen ja uudelleen luin nuo muutamat rivit, jotka Claude oli paperille kirjoittanut kookkaalla, pystyllä käsialallaan, ja lopulta melkein kuulin hänen käheän äänensä, aivan korvani juuressa, kuin kuiskauksen yössä:

Aurélie,

olen tavannut elämäni naisen. Olen pahoillani, että se tapahtui juuri nyt, mutta joskus se olisi kuitenkin tapahtunut.

Pidä huoli itsestäsi,

Claude

Ensin jähmetyin istumaan paikalleni. Sydämeni vain hakkasi kuin hullu. Tältä se siis tuntui, kun matto vedettiin jalkojen alta. Aamupäivällä Claude oli vielä hyvästellyt minut suudelmalla, joka oli tuntunut erityisen hellältä. En tiennyt, että se oli petollinen suudelma. Valhe! Miten halpamaista hiipiä tiehensä tuolla tavalla!

Voimattoman raivon puuskassa ryttäsin kirjeen ja paiskasin sen nurkkaan. Silmänräpäystä myöhemmin kyyhötin ääneen nyhkyttäen paperin edessä ja silitin sen taas suoraksi. Join lasillisen punaviiniä ja vielä toisenkin. Hain puhelimen käsilaukusta ja soitin Claudelle uudestaan ja uudestaan. Jätin vastaajaan epätoivoista anelua ja raivoisaa sättimistä. Kuljin ympäri asuntoa, join kulauksen saadakseni rohkeutta ja kiljuin puhelimeen, että hänen pitäisi soittaa minulle heti paikalla. Yritin varmaan kaksikymmentäviisi kertaa ennen kuin turralla selvänäköisyydellä, jonka alkoholi toisinaan ihmislapselle lahjoittaa, oivalsin, että yritykseni eivät tuottaisi tulosta. Claude oli jo jossain valovuosien päässä, eivätkä sanani enää tavoittaisi häntä.

Päätä särki. Nousin ylös ja tassutin lyhyessä yöpaidassani – joka oikeastaan oli Clauden minulle aivan liian iso sini-vaikoidallinen pyjamapaita, jonka olin yöllä vielä jotenkin onnistunut vetämään ylteni – asunnossa kuin unissa-kävelijä.

Kylpyhuoneen ovi oli auki. Silmäilin hyllyjä varmistuakseni. Parranajokone oli hävinnyt kuten hammasharjakin ja Aramis-parfyymi.

Olohuoneesta puuttui viininpunainen kašmirviltti, jonka olin antanut Claudelle syntymäpäivälahjaksi, eikä tuolinkar-

milla tavalliseen tapaan lojunut hänen huolettomasti siihen viskaamansa tumma villapaita. Sadetakki naulakosta ulko-oven vasemmalta puolen oli poissa. Kiskaisin eteisen vaatekaapin auki. Pari tyhjää henkaria iskeytyi helähdellen yhteen. Vetäisin henkeä. Kaikki putsattu. Alimman laatikon sukatkin Claude oli muistanut. Hänen oli täytynyt suunnitella lähtöään hyvin tarkkaan, ja minä mietin, miten oli mahdollista, etten ollut huomannut mitään, en merkkiäkään. Siitä, että hän aikoi lähteä. Siitä, että hän oli rakastunut. Siitä, että kun hän suuteli minua, hän todellisuudessa jo suuteli toista.

Eteisen lipaston yläpuolelta, korkeasta kultakehyksisestä peilistä heijastuivat kalpeat, itkettyneet kasvoni kuin kalvakka kuu keskeltä väräjäviä vaaleanruskeita aaltoja. Pitkät, keskeltä jakaukselle kammattut hiukseni olivat pörröllään kuin rajun lemmenyön jäljiltä, mutta kiihkeitä syleilyjä ja korvaan kuiskittuja rakkaudentunnustuksia ei tosiaan ollut nähty. ”Sinun hiuksesi ovat kuin satuprinsessalla”, oli Claude sanonut. ”Minun oma Titaniani.”

Naurahdin katkerasti, astuin aivan lähelle peiliä ja tarkastelin kasvojani epätoivoisten väistämättömällä katseella. Siinä tilassani, tummat varjot silmien alla muistutin ennemminkin kaimaani Chaillot’n hupsua kreivitärtä, ajattelin. Oikealla, yläpuolellani oli peilinkehyksessä valokuva Claudesta ja minusta, kuva, josta niin kovasti pidin. Se oli otettu eräänä lempeänä kesäiltana, kun maleksimme Pont des Artsilla. Pyylevä afrikkalaismies, joka oli levittänyt sillalle laukkuja myytäväksi, otti sen meistä. Muistan vielä, että hänellä oli uskomattoman isot kädet – hänen sormissaan kamerani oli näyttänyt nukan lelulta – ja että kesti aika kauan, ennen kuin hän vihdoinkin painoi laukaisinta.

Nauramme siinä kumpikin poski tiukasti poskessa kiinni takanamme syvänsininen taivas, joka hellästi syleilee Pariisin ääriiviivoja.

Valehtelevatko kuvat vai kertovatko ne totuuden? Kipu saa filosofiseksi.

Irrotin valokuvan, laskin sen tummalle puulle ja otin molemmin käsin tukea lipastosta. ”*Que ça dure!*” oli musta mies Afrikasta huutanut nauraen peräämme syvällä äänellä r-kirjain sorahtaen. ”*Que ça dure!*” Kestäköön tuo aina!

Tunsin, miten silmäni taas täyttyivät kyynelistä. Ne valuiivat pitkin poskiani ja läiskähtelivät kuin isot sadepisarat Clauden ja minun ja hymymme ja koko sen Pariisi-rakastavaisten-kaupunki-roskan päälle, kunnes en kohta enää erotanut mitään.

Vetäisin laatikon auki ja tungin kuvan kaulahuivien ja hansikkaiden sekaan. ”Noin”, sanoin. Ja sitten vielä uudelleen: ”Noin.”

Sitten suljin laatikon ja ajattelin, miten helppoa lopulta olikaan kadota toisen ihmisen elämästä. Claudelle siihen olivat riittäneet pari hassua tuntia. Ja näytti siltä, että raidallinen miesten pyjamapaita, joka ilmeisen vahingossa oli unohtunut tyynyni alle, oli kaikki, mitä minulle hänestä jäi.

Onni ja onnettomuus ovat usein hyvin lähellä toisiaan. Toisin muotoillen voisi sanoa, että onni joskus kulkee kummia kiertoteitä.

Jos Claude ei olisi silloin jättänyt minua, olisin tuona kylmänä, ankeana marraskuun maanantaina luultavasti tavannut Bernadetten. En olisi yksinäisimpänä ihmisenä,

jota maa päällään kantaa, harhaillut pitkin Pariisia, en hämärän laskeutuessa seisahtanut ikuisuuksiksi Pont Louis-Philippelle tuijottamaan itsesäälin vallassa veteen, en olisi paennut nuorta huolestunutta poliisia Île Saint-Louis'ssa pieneen kirjakauppaan enkä olisi ikinä löytänyt kirjaa, joka muuttaisi elämäni niin ihmeelliseksi seikkailuksi. Mutta aloitetaanpa alusta.

Oli Claudelta sentään hyvin huomaavaista, että hän jätti minut sunnuntaina. Maanantaisin *Le Temps des Cerises* on nimittäin aina kiinni. Maanantai on minun vapaapäiväni, ja teen silloin aina jotain hauskaa. Käyn näyttelyissä. Vietän tuntikausia *Bon Marchéssa*, lempitavaratalossani. Tai tapaan Bernadetten.

Bernadette on paras ystäväni. Tutustuimme kahdeksan vuotta sitten junassa, kun hänen pieni Marie-tyttärensä huterin jaloin kipitti minua kohti ja vauhdilla kumosi kupillisen kaakaota kermanväriselle neulemekolleni. Tahrat eivät koskaan lähteneet kokonaan, mutta tuon erittäin rattoisan Avignonista Pariisiin tehdyn junamatkan jälkeen yritettyämme yhdessä melko toivottomasti puhdistaa hametta heilahtelevassa junanvessassa vedellä ja paperinenäliinoilla olimme jo käytännöllisesti katsoen ystäviä.

Bernadette on kaikkea sitä, mitä minä en ole. Hän on mielipiteissään vahva, hyväntuulisuudessaan järkkymätön, hyvin käytännöllinen. Huomionarvoisen tyyneästi hän ottaa vastaan sen, mitä tuleman pitää, ja yrittää sitten löytää parhaan mahdollisen ratkaisun tilanteessa kuin tilanteessa. Kun jokin minusta on järjettömän sekavaa ja sotkuista, hän onnistuu parilla lauseella oikaisemaan sen ja saamaan kaiken näyttämään aivan helpolta.

”Ei nyt hyvänen aika, Aurélie...” hän sanoo ja katsoo minua huvittuneesti sinisillä silmillään. ”Mitä sinäkin aina mietit! Sehän on ihan yksinkertaista...”

Bernadette asuu Île Saint-Louis'ssa ja on opettajana alakoulussa, *école primaire*ssa, mutta aivan yhtä hyvin hän voisi toimia monimutkaisesti ajattelevien ihmisten neuvonantajana.

Kun katson hänen valoiseen, kauniisiin kasvoihinsa, ajattelen usein, että hän on yksi niistä harvoista naisista, joille todella sopii yksinkertainen niskanuttura. Ja kun hän pitää vaaleita, olkapäille ulottuvia hiuksiaan auki, hän kääntää miesten päät.

Hänellä on kaikuva, tarttuva nauru. Ja hän sanoo aina, mitä ajattelee.

Siinä oli myös syy siihen, miksen tuona maanantaiaamuna halunnut tavata häntä. Bernadette ei alusta asti ollut voinut sietää Claudea.

”Hörhö”, hän oli sanonut esiteltyäni Clauden hänelle viinilasillisella. ”Tiedän tuon tyypin. Itsekeskeinen eikä katso kunnolla silmiin.”

”Minua hän kyllä katsoo silmiin”, vastasin nauraen.

”Tuollaisen kanssa sinä et tule onnelliseksi”, hän jankkasi.

Silloin se oli minusta tuntunut hiukan hätiköidyltä, mutta nyt, kun lusikoin kahvinpuruja kannuun ja kaadoin kiehua vettä päälle, minun oli tunnustettava, että Bernadette oli ollut oikeassa.

Lähetin hänelle tekstiviestin ja peruin yhteisen lounaan välttellevin sanankääntein. Sitten join kahvini, puin takin, kaulahuivin ja hansikkaat ja astuin ulos Pariisiin kylmään aamuun.

Joskus liikkeelle lähdetään, jotta tultaisiin jonnekin perille. Joskus sitä taas vain lähtee liikkeelle, koska haluaa kävellä ja kävellä ja kävellä vieläkin pidemmälle, kunnes sumu hälvenee, epätoivo hellittää tai jokin ajatus on ajateltu loppuun.

Sinä aamuna minulla ei ollut päämäärää, pääni oli omituisen tyhjä ja sydämeni niin raskas, että tunsin sen painon ja vaistomaisesti puristin kättäni takin karheaa pintaa vasten. Vielä ei liikkeellä ollut paljon ihmisiä, ja kenkieni korot kopisivat orpoina vanhoilla katukivillä kulkiessani kohti kivistä kaariporttia, josta Rue de L' Ancienne-Comédielta pääsee Boulevard Saint-Germainille. Olin neljä vuotta sitten ollut niin onnellinen löydettyäni asunnon tältä kadulta. Pidän tästä kaupungin pienestä, eloisasta kulmauksesta, joka vilkkaan bulevardin tuolla puolen ulottaa sokkeloiset katunsa ja kujansa, vihannes-, osteri- ja kukkakojut, kahvilat ja puodit Seinen rannoille saakka. Asun neljännessä kerroksessa vanhassa talossa, jossa on kuluneet kiviportaat eikä hissiä, ja kun katson ikkunasta, näen suoraan kuuluisaan Procopeen, ravintolaan, joka on sijainnut paikoillaan jo vuosisatoja ja jonka sanotaan olleen Pariisin ensimmäinen kahvila. Siellä ovat toisiaan tavanneet kirjailijat ja filosofit. Voltaire, Rousseau, Balzac, Hugo ja Anatole France. Suuria nimiä, joiden henkinen läsnäolo miellyttävästi sävähdyttää suurinta osaa asiakkaista, jotka istuvat ja syövät valtavien kattokruunujen alla punaisilla nahkapenkeillä.

”Mikä tuuri”, oli Bernadette sanonut, kun olin esitellyt hänelle uuden kotini ja juhlistimme iltaa Procopessa erittäin herkullisella *coq au vinillä*. ”Kun vain mieltii, keitä kaikkia täällä on istunut, ja sinä asut parin metrin päässä... vau!”

Hän katseli innoissaan ympärilleen, kun minä samaan aikaan keihästin haarukkaani kappaleen viinissä lionnutta lintua, tuijotin sitä haaveellisesti ja mietin, olinko kenties kulttuuriasioissa täydellinen moukka.

Totta puhuen ajatus siitä, että Procopessa oli ensimmäisenä Pariisissa tarjottu jäätelöä, ihastutti minua huomattavasti enemmän kuin parrakkaat miehet, jotka raapustivat paperille viisauksiaan, mutta sitä ystäväni ei ehkä olisi voinut ymmärtää.

Bernadetten asunto on täynnä kirjoja. Niitä on monen metrin korkuisissa kirjahyllyissä, jotka ulottuvat ovienkin päälle, niitä on ruokapöydillä, kirjoituspöydillä, sohvapöydillä ja yöpöydillä, ja kylpyhuoneestakin löysin hämmästykseni pikkuiselta pöydältä vessanpöntön viereltä pari kirjaa.

”Elämää ilman kirjoja en voisi kuvitellakaan”, Bernadette sanoi joskus, ja minä nyökkäsin hiukan nolona.

Kyllä minäkin luen, periaatteessa. Mutta useimmiten tulee aina jotain muuta väliin. Ja jos saan vapaasti valita, menen kuitenkin mieluummin pitkälle kävelylle tai leivon aprikoosipiiraan, ja ihana tuoksu, joka jauhojen, voin, vaniljan, kananmunien, hedelmien ja kerman seoksesta asunnossa leijailee, ruokkii mielikuvitustani parhaiten ja saa minut unelmoimaan.

Luultavasti syyllinen on keittokauhan ja kahden ruusun koristama metallikilpi, joka yhä riippuu Le Temps des Cerisesin keittiössä.

Kun koulussa opin lukemaan, ja kirjain toisensa jälkeen alkoi liittyä osaksi suurta, merkityksellistä kokonaisuutta, seisoin tummansinisessä koulupuvussani sen edessä ja tihrustin siinä lukevia sanoja:

32-VUOTIAS AURÉLIE omistaa pienen ravintolan Pariisin keskustassa. Eräänä sateisena iltana hän harhailee rakkauteen pettyneenä Pariisin kaduilla, astuu tunnelmalliseen kirjakauppaan ja sattuu ottamaan käteensä kirjan, joka muuttaa hänen elämänsä. Kirjan tapahtumat sijoittuvat hänen omaan ravintolaansa, ja naispäähenkilö muistuttaa täsmälleen häntä itseään! Yhtäläisyydet ovat niin suuria, ettei kyse voi olla pelkästä sattumasta. Kauan saapuvaksi odotetulla kohtalolla on sormensa pelissä.

Aurélie päättää etsiä kirjan kirjoittajan. Jossain päin Englannin maaseutua asusteleva kirjailija tuntuu kuitenkin olevan kadonnut kuin maan nielemänä. Ja etsiessään kirjailijaa Aurélie törmää jatkuvasti kustannustoimittaja Andréhen, joka ei tunnu olevan aivan sitä, mitä Aurélie aluksi luuli.

Sisältää myös Aurélien ravintolan menu d'amourin, rakkauden menun, valmistusohjeet!

"Uskomattoman huvittava, viettelevän nokkela ja romanttinen." WDR

"Onnistunut sekoitus *Cyrano de Bergeracia*, *Pientä suklaapuotia* ja *Kun pohjoistuuli puhaltaa* -kirjaa." BRIGITTE

9 789513 171087

Kannen valokuvat: Ayal Ardon / Trevillion;
iStockphoto / Christopher Steer

84.2 | www.tammi.fi | ISBN 978-951-31-7108-7